

Frið ella stríð

Oddagrein

TAÐ vóru hørð orð um lögmann, ið fullu her í blaðnum fyrri høgðina. Hetta vóru sum kunnugt ikki okkara orð, men orð frá einum fyrrverandi samstarvspartnara hjá lögmanni. Hørð orð eru eisini søgd av sambandsmonnum og javnaðarfólki her í seinastuni. Sambandsrøddir í Dimmalætting hava gjørt sær til fastan setning at finna at javnaðarflokkinum á ein ofta ósakligan hátt. Løgmaður sjálvur hevur í seinastuni um javnaðarflokkinn nýtt eitt orðalag, ið tykist so óvanligt fyrri ikki at siga fremmant fyrri hendan hampamannin.

FÓLK spyrja, hvat alt hetta er fyrri nakað. Fólk spyrja eftir eini meining og einum endamáli við herferð sambandsflokksins móti javnaðarflokkinum, tí javnaðarflokkurin hevur loyalt røkt sínar uppgávur í landsstýri og á tingi.

JAVNAÐARFLOKKURIN hevur fingið tey tungu og ótakksomu málsøkini at umsita. Flokkurin hevur umsið málini við hegni og dugnaskapi. Tað gongur framá í Føroyum og hetta er ikki minst javnaðarflokkinum fyrri at takka. Framgongdin er eitt úrslit av tí konsekvanta figgarpolitikki, ið hevur verið ríkin. Javnaðarmenn arbeida – sambandsmenn klandrast og brigsla og stinga javnaðarflokkinum skór.

HVAT er alt hetta fyrri nakað? Hvi ikki royna at halda tí politiska arbeidinum gangandi á vanligan hátt og royna at fáa samfelagið aftur á rættkjøl? Vit seta helst hesar spurningar til fánýtis. Hinvegin fara vit at loyva okkum at mæla sambandsflokkinum til at gera sína politisku ábyrgd greiða. Politikkur er ikki klandur, glæntreilekur og spæl. Tað var tað undir gomlu sambandsleiðsluni. Men hon er yvir og farin. Nýggi formaður sambandsflokksins hevði ein einstandandi møguleika at byrja av nýggjum, eftir at undanmaður hansara hevði eitrað mestsum alt politiskt liv í Føroyum.

EDMUND hevur enn høvi at vaska talvuna reina, tí javnaðarmenn eru ikki småsárir. Tað nyttar einki í politikki. Hóast øll tey hørðu og mangan púra óskiljandi orð, kann sambandsflokkurin enn náa at summa seg – at gera upp við seg sjálván, hvørt hann vil frið ella stríð. Hetta krevur, at leiðslan ger upp við seg sjálva hvørt hon skal halda fram við tí óbúgvnu, ógrundaðu og óverdugu herferðini móti tí eina samstarvsflokkinum ella hon skal taka upp konstruktivt politiskt arbeiði. Valið skuldi ikki verið so ógreitt – tað skuldi heldur ikki verið ógreitt, hvat sambandsflokkurin er valdur á ting til.

Sosíalúrin

Viðmerking

Teir nasadjarvu og dugnaleysu tevja pening

Beint fyrri Skirishalguna vóru blaðini full við skakandi yvirskriftum frá ymsum, sum geva seg út fyrri at vera politikkarar og frá so nevndum vinnulivsmonnum. Atli sigur «Íllanstið, at teir privatu skulu hava bankan aftur enn». Hevði hann bara ikki nýtt hatta seinasta orðið, so vóru vit samdir í hasum setninginum. Og Jóannes sigur, at teir privatu kunnu fáa bankarnar aftur fyrri 2,7 mia. kr. Alvaratos, hvi? Allir hesir mongu privatu hava verið sum heilagar kyr at rokna í hesum landi. Hava teir átt nógv, hevur teimum verið latið upp aftur meira. Saneringar upp á hundraðtals milliónir, fyrri ikki at tala um milliardir, fingur teir úr landskassanum, sum teir meira ella minni høvdu longu, slímutu fingrar sínar djúpt niðri í. Við øðrum orðum stuldu í milliardaklassanum frá Føroya folki.

Fólkið bløðir

Óli vita vit, hvør kom at bløða og hvør bløðir fyrri hesar kapitalistisku beistagerðir: Arbeidandi fólkið, lesandi ungfolkið, pensionistar, ja, alt fólkið, uttan júst hesir langfingraðu bastardarnir. Óli tey mongu túsend, ið noyddust at flýggja av landinum, øll máttu tey bløða. Óli tey mongu arbeiðsleysu, tey bløða við sama lag. Lesandi ungdomurin og pensionistar, øll bløða tey. Og øll tey, hóast alt mongu, ið valdu at stóðast í hesum landi, hóast

stuldu tey, tey bløða. Og neyvan fari eg skeivur, tá eg sigi, at grátur hevur verið í at kalla hvørjum húski í Føroyum, vegna arbeiðsloysi, ja, beinleiðis hungri og veseldómi og ikki at förgloyma brandskatti.

Hvi? Jú, tí allir hesir langfingraðu hava dreinað landskassan og bankarnar, sum teir jú sjálvir stýrdu.

Løgmaður stuðlar teim langfingraðum

Nú kom so úrslitið hjá Føroya Banka: 150 milliónir í yvirskoti! Og Føroya fólk eiga bankan! Hetta ber ikki tíl. Og við lögmanni á odda verður so smátt tosað um, at tíðin nú má vera komin, at teir ódugnaligu skulu hava bankan aftur! Og lögmaður heldur tað rimiligt at vera, at teir fáa ta í blóði og sveitta skaptu ogn Føroya fólks aftur fyrri litið og lætt! Enn einaferð er Óyrradrongurin farin um markið. Fólkið hevur so mangan latið seg kúgað, ið einaferð man verða óvboðið. So, eini góð ráð til lögmann og peningatevandi «vinnulivsmenn» skulu vera: Fingrarnekk frá ogn fólksins!

Líta vit aftur um bak og hyggja eitt sindur at søgu okkara, nakað eftir fólkaatkvøðuna í 1946, er uppskot Tjóðveldisflokksins um føroyska grundlóg serliga áhugavert. Flokkurin legði í 1954 ella 55 fram uppskot á ting um føroyska grundlóg. Sjálvandi varð uppskotið felt. Ta lagnu fær alt, sum

skil er í. Men tað serliga áhugaverda var tað, at eftir uppskotinum skuldi Føroya Banki tjóðartakast og gerast tjóðbanki Føroya. Og harafturat hevði flokkurin eini 5 ár uppskot um alternativa føroyska figgjarglóg. Tað vóru serliga Erlendur og D.P., sum ótróytliga arbeiddu við hesi figgjarglóg, sum greitt visti, hvussu vit áttu at gjørt, í mun til tað, sum varð gjørt.

Tá var talan um, at fólkið skuldi tjóðartaka, altso keypa (ikkj stjála) bankan frá teimum privatu. Hjartamálið hjá D.P. var ta og til sín doyggjandi gald føroyskt gjaldoyra sum amboð í føroyskum búskaparpolitikki. Sjálfstýri uttan sjálfstøðugan búskap ber ikki til, segði D.P., og tað er so satt, sum tað er sagt.

Tí havi eg hug at taka spurningin fram, nú Føroya Banki tykist at vera til sølu fyrri hægsta boð. Í dag er Føroya Banki longu ogn

fólksins. Eftir er bara at gera hann til tjóðbanka. Og við loysingini ber endiliga til at reka búskaparpolitikk í einum frælsum Føroyum.

Einaferð var eitt blað, ið nevndist «Friu Føroyar». Eg hevði okkurt smávægis við hetta blaði at gera. Hin 14. mars 1992 høvdu vit á forsiðuni tey tíðindi, at Sjóvinnubankin stóð fyrri falli, og hált ár seinni var hetta veruleiki. Vit høvdu samstundis tey tíðindi, at Føroya Banki eisini var í vanda, um Sjóvinnubankin fór av knóranum. Somuleiðis vistu vit ta at siga, at flakavirkini fóru at steigja í stórum tali. Eingin tók okkum fyrri fullt. Eingin sá skriftina á veggnum. Og spekulantar og kraddarar hildu á við sínum ódálga virksemi og stuldu frá fólkinum, til profeti okkara varð veruleiki.

Hóast eg ikki á nakran hátt eri politikari, einans proletarur, fari eg at ávara imóti teirri svikagerð, tað er mótvægis fólkinum, at selja hesa ogn fólksins. Heldur eiga vit, sum nevnt, at stovnseta Tjóðbanka Føroya. Vit eiga jú bankan, hvi so biða til aðrir eru farnir við honum?

Hetta er ein gongd leið til tess at sleppa undan endurtøku av dansi spekulantanna um gullkálvin. Hvørki tú ella eg skaptu kapitalistisku kreppuna. Tað gjordu einans spekulantar og kraddarar.

Arnbjörn R. Thomsen

Rættleiðing til Ólav í Beiti

Ólavur í Beiti hevur miku-dagin 3. mars grein í Dimmalætting undir heitinum «Føroyska mentanin selur fyrri berum kleyvarskapi».

Undirritaði skal bert koma við eini rættleiðing til nakað í hesi grein, sum Ólavur í Beiti antin hevur missskilt, er misinformaður um ella vitandi beinleiðis lúgur um.

Hann skrivur einastaðni í greinini m.a. (citát):

«Eg havi skilt á figgar-nevndarformanni, at tað er sjálvur mentamálaráðharrin, ið setir listafólk á listan yvir sondaðgávur, ella landsstýrismaður, og soleiðis var tað eisini, tá ið

skemtiteknarin á Sosialinum kom á figgjarglógina, tá ið hann hótti við at leggja frá sær, tí hann fekk so lítil lón.» (Citát endað)

Hetta, ið her stendur skrivað um skemtiteknaran á Sosialinum er beinleiðis ósatt. Fyrri tað fyrsta hevur Óli Petersen ongantíð hótt við at leggja frá sær, tí hann fekk so lítil lón. Óli Petersen arbeiddir freelance og ger arbeiðið uppá rokning. Mer vitandi hevur eingin tvístøða verið millum teknara og blað hvørki um sam-sýning ella nakað annað. Eg vil tvørturimóti her nýta høvi tí at siga, at vit hava eitt framúr gott samstarv við listamannin. Og tað

sæst so eisini bæði í blaði, bókaútgávu og framsýning á ólavseku.

Hvat viðvíkur tí at seta listafólk á figgjarglógina, so er tað at siga, at tað var eingin mætarí enn tæverandi landsstýrismaður, tjóðveldismaðurin Finnogi Isakson, sum bað um at fáa Óla Petersen á figgjarglógina, tí hann helst metti, at maður við slíkum gávum og evnum átti at teljast millum teir, ið vóru á figgjarglógini. Um hann gjørdi hetta fyrri at hjálpa Sosialinum dugi eg illa á ímynda mær.

Eisini aðrastaðni í greinini leggur Ólavur í Beiti eftir Óla Petersen og Sosialinum. Lat tað fara.

Eg fari annars ikki at leggja meg út í, hvat Ólavur í Beiti meinar um mentan ól. Men tá hann sigur beinleiðis ósatt um viðurskið á blaðnum eri eg sum ábyrgdarblaðstjóri á Sosialinum noyddur at tala at. Annars skilji eg ikki, hvi Ólavur í Beiti skal koma við slíkum ósannindum móti blaðnum og listamanninum. Tað økir í hvussu er ikki um trúvirði hansara.

Jan Müller, blaðstjóri